

TANNEN, DEBORAH (1991): **You just don't understand. Women and men in conversation**, London: Virago Press, 330 pp.

Recensió de JOSEP M. COTS
Universitat de Lleida

Deborah Tannen és professora de lingüística a la Universitat de Georgetown, Washington, D. C. Aquest fet, però, no ens ajudaria gaire a entendre el seu treball si no sabéssim que va fer el seu doctorat a la Universitat de Califòrnia, Berkeley, on va estudiar amb sociolingüistes com John J. Gumperz i Robin T. Lakoff. Tots tres es caracteritzen pel seu interès en l'estudi de la dinàmica conversacional així com pel desig que les seves investigacions puguin il·luminar la conducta dels parlants i contribueixin a millorar les seves relacions socials.

En primer lloc cal dir que tant el llibre objecte de la present recensió com un d'anterior de la mateixa autora, *That's not wat I meant! How conversational style makes or breaks your relations with others* (1986, New York: William Morrow), han estat i continuen essent èxits de vendes als Estats Units, sobretot si ho comparem amb la difusió que normalment tenen els llibres de lingüística. En la meua opinió aquest èxit es deu al fet que per fi un (més ben dit, una) lingüista es decideix a parlar en un llenguatge planer sobre la importància de la comunicació verbal i com aquesta pot afectar dràsticament les relacions entre parlants.

El treball de la professora Tannen està dividit en deu capítols, amb títols tan suggeridors com el que apareix a la portada del llibre. Això permet que el lector no expert amb un primer cop d'ull tingui una idea bastant acurada del seu contingut.

Al llarg dels tres primers capítols l'autora ens presenta el que per a ella es troba a la base de molts dels problemes comunicatius entre homes i dones. Es tracta de diferents punts de vista sobre el seu rol social i sobre l'estructura de la societat. L'home busca l'èxit social a partir de la seva capacitat de ser independent, de no haver d'oobeir ningú. La dona, en canvi, valora més la capacitat d'establir i mantenir relacions socials d'interdependència. Això fa que les interaccions verbals dels homes se centrin en el missatge (report-talk), en l'aspecte pragmàtic: parlar per fer alguna cosa. Per altra banda, la dona posa l'èmfasi en l'aspecte meta-comunicatiu de la interacció (rapport-talk): parlar per estar en contacte amb els altres.

Als capítols 4, 5 i 6 l'autora explora dos aspectes específics de la manera de conversar dels homes i de les dones. El primer és el "safareig" (*gossip*) de les dones (cap. 4), el qual, pel seu caire d'informació personal, amb abundància de detalls, esdevé un mitjà per reforçar la relació entre parlant i oient. El segon aspecte (cap. 5) és el domini que els homes exerceixen quan conversen amb dones. L'explicació que se'ns dóna és que l'home defensa el seu estatus i la seva independència tot marcant el ritme de la conversa. La dona, en canvi, com que la seva preocupació màxima és estar bé amb els que l'envolten, es limita a donar suport a l'home en lloc de voler dominar la conversa. Com se'ns diu al cap. 6, això no ens ha de portar a la conclusió que els homes són per naturalesa antisocials i les dones socials. Es tracta més aviat d'entendre que, mentre ells manipulen la realitat social a través de "combats ritualitzats", elles ho fan a través de xarxes de relacions i complexes maneres d'utilitzar el llenguatge per mediatitzar aquestes relacions.

Als capítols 7, 8 i 9 D. Tannen s'enfronta amb l'ambivalència d'aspectes conversacionals com ara les interrupcions (cap. 7) i la indireccionalitat (cap. 8). Al llarg dels tres capítols, però especialment al cap. 9, l'autora ens alerta sobre el fet que una mateixa estratègia conversacional no es pot interpretar automàticament com a típicament masculina o femenina, ja que hi ha altres factors a part del sexe que influeixen en la manera de participar en una conversa: l'estil personal, el tema, la procedència sociocultural i el context específic de la interacció, etc. Per altra banda, no es pot dir que una persona té "poder" sobre una altra simplement perquè fa ús d'unes determinades estratègies lingüístiques. El problema té més a veure amb els models culturals de masculinitat i feminitat, segons els quals l'home és fort i la dona dèbil.

El treball es clou amb un capítol on l'autora resumeix el "conflicte d'interessos" que es dóna en les relacions home-dona: mentre ell busca cada vegada més *independència* ella busca més *interdependència*, és a dir: com més ell es vol distanciar més l'altra es vol apropar. La situació es fa més angoixant si tenim en compte que aquesta situació es dóna en un context de forta intimitat. Finalment, D. Tannen afegeix al seu estudi un toc de relativitat a tot el que ha dit: cal entendre les nocions d'independència i interdependència només com als dos extrems oposats d'un *continuum* vers on homes i dones tendeixen respectivament en la seva visió de les relacions socials. Hi ha molts altres factors com l'ètnia, la religió, la classe social, etc. que poden influir en la forma que un individu adopta per relacionar-se amb els altres. Tampoc podem dir que hi hagi "fórmules màgiques" per millorar la comunicació entre homes i dones, ja que no hi ha cap expressió a la qual se li pugui assignar un sol significat. La lliçó que hem après, doncs, és que en les nostres relacions hem de ser conscients de les diferències entre estils conversacionals i cal que estiguem disposats a respectar-les.

Per acabar, cal destacar que malgrat el seu caire "popular", no es pot dir que el treball de la professora D. Tannen estigui mancat de rigor acadèmic. Només cal que pensem atenció a la llarga llista de treballs basats en l'observació i l'anàlisi que comenta al llarg de cada capítol. Totes les afirmacions es fan acompanyades d'exemples extrets de la vida real, del cinema o de la literatura. El fet que en el llibre no s'utilitzin ni l'estadística ni gràfics ni qüestionaris no es deu a una manca de mètode. L'autora fa una anàlisi qualitativa de les dades i no quantitativa. És a dir,

no es tracta de demostrar l'existència d'un fet a partir de repetits exemples sinó, més aviat, de demostrar com un sol exemple pot afectar radicalment la dinàmica comunicativa.

Josep M. Cots
Dpt. de Filologia - Secció de Filologia Anglesa
Universitat de Lleida
Apartat de Correus 471
E-25080 Lleida